

SISZÁNTÚL

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétfő és
Ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezsa-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

ELŐFIZETÉSI ÁR

A kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre 10 k.
Hogyedévre 18 k.
Helyben házhoz hordva:
Egy évre 20 kor.
Hogyedévre 35 k.
Közke postán szállítva:
Egy évre 24 kor.
Hogyedévre 40 k.
Egyes szám ára 8 fillér.

XXII. évfolyam 10. szám.

Nagyvárad.

Péntek 1916 január 14.

Balkán hadjáratunk legújabb fejezete.

Amikor győztes hadaink végig söpörték egész Szerbiát és az utolsó francia és angol katonát is átkergették a „semleges” görög földre, örömmámorban uszott Budapest, Bécs, Berlin, Szófia és Konstantinápoly egyaránt. Azóta már több mint egy hónap telt el és lassan lassan elcsendesedett a harci zaj a Balkánon. Az események távoli szemlélőinek úgy tűnt föl a helyzet, mintha a két és fél hónapi harci lármát a teljes nyugalom váltotta volna föl. Egy ideig még ugyan a legnagyobb figyelemmel kísértük a Szaloniki körüli események izgalmas fejleményeit, de aztán kevéssel harácsony után a fő figyelmünk az orosz harcra terelődött, a beszárabiai és kelet galíciai frontunkra, melyeknek áttörésére az oroszok óriási túlerővel indították meg a támadást. Azzal a bizonyos regyedmillió nagy hadsereggel kezdték meg az oroszok ezt a hála Istennek már teljesen a csőd szélén álló nagy vállalatukat, mellyel múlt év november végén Bulgáriát fenyegették volt még. És íme az események mennyire igazolták azóta azt a nézetünket, melynek a Tiszántúl nov. 28-án megjelent számában adtuk kifejezést „a világháború 17 ik hónapjában” című cikkünkben. Az akkor küszöbön állott bulgáriai orosz támadásról azt írjuk akkor ugyanis, hogy csaknem teljesen kizártunk kell tartanunk egy ilyen támadást már csak azért is, mert ha Oroszország képes lenne most egy ilyen nagy hadsereget jól felszerelve talpra állítani, akkor „bizony inkább a szép Lembergbe étálna be először és nem küldené azt ily ryaktörős, kockázatos vállalatokra.”

A november hó 27-iki számban megjelent „Berlin—Budapest—Bagdad” című cikkben pedig kifejtettük, hogy legfőbb ólunkat a Balkánon már akkor elértük, amikor a keleti vasuti vonalat birtokba vettük. Kifejtettük továbbá azt is, hogy ezzel végleg meg lett pecsételve a Dardanelláknál harcoló angolok és franciák sorsa is. Az események ebben is igazat adtak nekünk. Mert hiszen alig néhány nappal ezelőtt olvastuk Enver pasa hivatalos jelentését, hogy

„Isten segítségével Sed il Bahról is elűztük az elleuséget”. Ha balkáni hadjáratunk első nagy fejezete Szerbia letiprása volt, úgy méltán sorakozik melléje a dardanellai nagy győzelem, mint második fejezet. A Balkán-harctéren beállott csend tehát csak látszólagos volt, mert a legújabb beérkezett nagyszerű és bámulatos eredmények hírei a legbeszédesebb bizonyítékai annak a szinte emberfeletti munkának, amelyet ott csapataink megszakítás nélkül végeztek és végeznek.

A Lovcen elfoglalása egy oly döntő sullyal bíró sikert jelent a számunkra, mely en béri számítás szerint egész Montenegró megszállásának biztos zálogát képezi, és ily módon balkáni hadjáratunk harmadik nagy fejezetének is igazi kezdetét jelenti. A Lovcen hegyről, a montenegróiaknak ezen legendákkal övezett és bevéhetetlennek hitt szikla gerincéről már a legkényelmesebben és leghatásosabban ágyutüz alá lehet venni nemcsak Cetinjét, hanem azt a főutvonalat is, mely Nikita fővárosából föl északnak Niksiének vezet. — A távolság légvonalban mindössze 5 kilométer. A Montenegró északi és északkeleti határain harcoló czernagóok tehát már csak Niksic—Spuz és Rijekán keresztül vonulhatnak hátra, az őket északról is szorongató csapataink nyomása elől. Mig azonban Montenegró északi határától Rijekáig 80—100 km a távolság, addig — Cetinjétől Rijekáig mindössze 8 km utat kell megtenni győztes csapatainknak, hogy ezt a fontos utesomópontot elérjék, melynél a Montenegróból jövő összes utak összefutnak, hogy onnét mindössze két utvonalon a tengert elérjék.

Az egyik utvonal Rijekából Buduába vezet, mely utóbbi hely környékét a tegnapi hivatalos jelentés szerint már szintén megszállottuk. A másik jobbik utvonal, melynek mentén az egyetlen mindössze 36 km. hosszú montenegrói vasutvonal is vezet. Rijekából Antivariba, Montenegrónak kikötőjébe visz. Tehát valóban igen találon írja a Corriere della Sera, a Lovcen elvesztése alkalmából, hogy „síró görög fojtogatja mindnyájunk torkát.” Mert csakugyan a

nyakát fojtogatjuk most a renitens kis országnak, mely az idők folyamán már annyi borsot tört türelmes orrunk alá. Most visszavonhatatlanul a nyakára helyeztük a kést. Nincs menekvés semerre sem!

Montenegrót mint egy vasgyűrű zárják körül fáradtságot nem ismerő vitéz katonáink. Feltartóztatlan szilárd léptekkel közelednek a miénk egyrészt a Lovcen felől, másrészt pedig Beráne felől Rijeka felé, hogy teljesen bezárják a kört.

Ugyancsak a tegnapi hivatalos jelentésben olvashattuk, hogy a Beránétól délre fekvő magaslatokat is megszállottuk már. Ilyenformán már közvetlenül Andrijevia városka előtt állunk, ahonnan pedig egész északkeleti Montenegrónak egyetlen műútja vezet le ugyancsak Rijekába.

Andrijevia és Rijeka között mindössze 80 kilométer távolság, tehát már igazán nincs messze az idő, hogy a Montenegró nyakát fojtogató két seregrészünk kezét foghasson egymással Rijekánál.

Bárhogy alakuljanak is a legközelebbi napok eseményei, annyi bizonyos, hogy mesterileg volt megalapozva a Montenegró elleni támadási tervünk, mely egyetlen húzással ily óriási dilemma elé állította a még soha le nem győzött fekete hegyek országának vad népét. Montenegró sorsa meg van pecsételve, Vagy azonnal visszavonulnak az egész országból dél felé, hogy utját állják a Lovcenről Cetinje felé leereszkedő hadainknak és megkísérelnek egy minden remény nélküli döntő csatát Rijeka környékén, hogy ennek fedezete alatt seregeik romjaival talán még Skutari felé elmenekülhessenek az Albán partokra. Vagy pedig tovább küzdve bevárják, míg a körülrő gyűrű teljesen összezáródik Rijekánál. A legközelebbi napok eseményei majd megmutatják, hogy melyiket választották. Persze Balkáni feladatunk még ezzel a harmadik fejezettel sem lesz teljesítve, mert még legalább is két fejezet van hátra, melyek talán ezeket a címeket fogják viselni: Szaloniki—Albánia!

CSILLAG

GYÓGYSZERTÁR

NAGYVÁRAD, ZÖLDFÁ-UTCZA.

Telefon Interurbán 552.

Az összes bel- és külföldi gyógy és piperecikkek kicsinyben és nagyban kaphatók.

Liszka víz szeplő ellen.

Droguinál köhögés ellen.

Pedikrol féregpor főraktára.

Cetinje felé.

Délkeleti hadszíntér. Budapest, jan. 13. (Hivatalos.) Az Adria partján előrenyomult osztrák-magyar hadoszlop elűzte a montenegróiakat Buduából, elfoglalta a várostól északra emelkedő Maini Whr magaslatot.

A Lovcsen szakaszon küzdő csapataink tegnap este Cetinjétől 6 kilométernyire nyugatra álltak harcban. A Grabovó melletti harcok is kedvezően haladnak. Csapataink a völgykatlanba nyomultak elő. Az Aftovantól délre fekvő határszakaszon az ellenséget magaslati állásaiban támadtuk meg és visszavetítettük. Montenegró északkeleti részében a helyzet változatlan.

Hazudik az orosz hivatalos jelentés.

Orosz hadszíntér. Budapest, január 13. (Hivatalos.) Kelet-Galiciában és a besszarábiai harcvonalon helyenként tüzérségi harc. Egyébként nincs különösebb esemény. Az orosz hivatalos hírszolgálat az utóbbi időben azt a szokást vette fel, hogy közleményeiben legtágabb tért nyit önkényesen kitalált hadi eseményeknek. Minden orosz állítással szemben a leghatározottabban meg kell állapítanunk, hogy hadállásaink a Strypától keletre és a besszarábiai határon egyetlen zászlóalj harc-vonalától eltekintve, amelyet 200 lépéssel visszavettünk, pontosan húzódnak végig, ahol a nagyszabású katonai és hírlapi beállítással kezdett és eddig ellenségeink súlyos veszteségei mellett tökéletesen visszavert karácsonyi támadó orosz hadművelet megkezdés-kor húzódtak végig. Midőn tehát e szerint az összes ezzel ellenkező pétervári hírek hamisak, a délkeleten lejátszódó események azt is igazolják, hogy a Dnyeszter és a Pruth menti sikertelen orosz támadások a Montenegróra nehezedő nyomást sem tudták semmivel sem csökkenteni.

Tüzérharc az olasz fronton.

Olasz hadszíntér. Budapest, január 13. (Hivatalos.) Az olasz tüzérség a Judikariakban Creto és Por községeket vette tűz alá. Ronkonére az ellenség repülői bombákat dobtak le, de nem okoztak kárt. Nago, Rivától keletre, szintén az ellenség tüze alatt állt. Tüzérségünk a Pontafeltől délre fekvő olasz baraktábor felgyújtotta.

A tenger melléki harc vonalon a tolmeini és a doberdói szakaszon a tüzérharc mindkét részről tovább folyt.

Az antant 300,000 embert vesztett Gallipolinál.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Az antant gallipoli összes vesztesége katonai vélemények szerint 300,000 embert tesz ki.

Románia hova csatlakozik?

Budapest, január 13. (Saját tud.) Bukarestből jelentik: **Mortzun belügyminiszter ma szenzációs kijelentést tett a Zsin szerkesztőjének. A miniszter kijelentette, hogy ha a helyzet nem változik Románia kényszerülni fog a központi hatalmakhoz csatlakozni.**

Az entente az éhínségtől védi meg a szerb csapatokat.

Athén, január 13. (Magyar Távirati Iroda.) Az entente követői tegnap a görög kormányhoz a következő jegyzéket intézték:

A szövetséges kormányok utasították athéni képviselőiket, hogy fejtsék ki, hogy az emberiség parancsoló kötelességének tekintik a szerb hadseregnek egy részét az albán partvidékkel szomszédos helyre vinni, hogy ezeket a hős katonákat az éhínségtől és a végső pusztulástól megóvják. Alapos megfontolás és a szállítás körülményeinek beható mérlegelése után a szövetséges kormányok arra a megállapodásra jutottak, hogy csupán Korfu sziget jöhet tekintetbe erre a célra a szerb csapatok egészségének, a

szállítás gyorsaságának és az élelmiszeres kényelmes ellátásának szempontjából.

Ugy vélekednek a szövetséges kormányok, hogy Görögország nem fogja a szerbeknek, szövetségeseinek erre a szigetre való költöztetését hátráltatni, a hol különben csak rövid ideig maradnak, s biznak abban, hogy az ottani lakosság a szerb csapatokat az őket megillető részvétellel fogja fogadni. Nincs megszállásról szó, mert a görög kormány e tekintetben már megfelelő biztosítékokat kapott a szövetségesek részéről épp úgy Korfu tekintetében, mint mindama görög területekre nézve, a melyeket az angol és francia csapatoknak a háború kezdete óta ideiglenesen hadiállajokra fel kellett használniok.

Nagy török-bolgár erők Görögország határán.

Szaloniki, jan. 13. A **Matin** jelentése szerint a görög határon igen nagy török-bolgár haderőket vontak össze.

Szabad az út a németek előtt

Budapest, január 13. (Saját tud.) A Turinában állomásozó görög hadtestet visszarendelték Lariszba. E visszarendelésnek az a célja, hogy a Monasztirból jövő német csapatoknak akadálytalan átvonulást biztosítsanak.

Nem mondanak le az angol munkáspárti miniszterek.

Budapest, január 13. (Saját tud.) Londonból jelentik: Miután a véd-kötelezettségről szóló javaslatot második olvasásban 392 szótöbbséggel elfogadták a kormány munkáspárti miniszterei visszavonták lemondásukat.

A cár a harctéren.

Carszkojeszelo, január 13. (Magyar Távirati Iroda.) A cár tegnap a harctérré utazott.

Nikita elmenekült.

Bécs, jan. 13. A **Neue Freie Presse** megbízható forrásból arról értesül, hogy Nikita király udvarával Skutariba vonult vissza.

A gallipolii angol csapatok Egyiptomban.

Berlin, január 13. Gallipoliról az angol csapatokat Portsaidba és Alexandriába szállították, ott újból felszerelik és más csapatkötelékekbe osztják őket. A francia csapatok, a melyeknek száma amúgy is kevés volt, most egy szigeten vannak Szaloniki előtt, onnan hajókon visszaszállítják ezt a haderőt Franciaországba.

A szuezi csatorna elvesztével elpusztul Anglia.

Melide, január 14. A **Daily Mail** írja: Mindenekelőtt Egyiptomot kell megvédenünk! A világtengerak uralmának nyugati kapuja Kairó s e kapun kuleslyuk a szuezi csatorna. Egyiptom és a szuezi csatorna ezáltal összehasonlíthatatlanul fontosabb nekünk, mint a Balkán a Dardanellák, Konstantinápoly, vagy Bagdad. A szuezi csatorna Anglia ütőere. Azt kell tartanunk, vagy Anglia menthetetlenül elpusztul. Ha a szuezi csatornát nem vagyunk képesek uralmunk alatt tartani és minden támadással szemben sérthetlenné tenni, akkor rövidesen fellázad ellenünk India, fejtét veszíti Ausztrália, s a távol keleten megrendül Anglia tekintélye. Hosszu hónapokig védelmeztük volt e csatornát az ellenség támadásai ellen; óvakodjunk most, szedjük össze minden erőnket, mert a szuezi csatorna minden eddiginél nagyobb veszélyben forog!

Nikita trónjéért könyörög az olasz királyné.

Róma, január 13. (Saját tudósítónktól.) Az olasz király hazatérése a frontról az olasz királyné óhajára történt. Az olasz királyné férjét arra akarja kérni, hogy Nikita trónját mentse meg.

Négy repülőgépet lőttek le a németek.

Berlin, január 13. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Armentiertől északra visszavertük egy erős angol osztag előretörését. A franciák Champagneban Lemesnintől északra ma a kora reggeli órákban megismételték támadásukat. Könnyűszerrel visszavertük őket.

Szintügy meghiúsult az a támadási kísérletük is, amelyeket a Mesonde Campagne majornál január 9-én általunk elfoglalt árkok egyrésze ellen intéztek. Bolke és Immelmann hadnagyok Tourcointól északra és Bataune mellett lelőttek egy egy angol repülőgépet.

A császár Ő Felsége e rejtenthetetlen bátorságu tiszteknek rendkívüli teljesítményük elismeréséül a Pour le merite rendjelet adományozta.

Egy harmadik angol repülőgépet légiharcban Roubainél, egy negyediket pedig tüzelésünk által Ygnynél (Lilletől dél nyugatra) szedtünk le. A nyolc angol repülőgép közül 6 meghalt 2 megsebesült.

Visszaszorított oroszok.

Keleti hadszíntér.

Német csapatok és portyázó különítmények sikeres harcokat vívtak az arcvonal különböző pontjain. Lovosziolkinál (az Olcsanka és a Peresina között) elűztük az oroszokat egy előretolt árkukból.

Balkán hadszíntér.

A helyzet változatlan (Min. eln. sajtóosztálya.)

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 13.

Simontsits Elemér háromnegyed tizenegyre nyitotta meg az ülést.

Balogh Jenő igazságügyminiszter a jövedéki kihágások esetében követendő büntető eljárás szabályainak megállapításáról szóló jelentést terjeszti elő. A jelentést kiadta az igazságügyi bizottságnak.

Az izlám vallás elismeréséről

szóló törvényjavaslatot tárgyalták.

Molnár János a néppárt nevében ki fejté, hogy eltekintve a javaslat vallási vonatkozásaitól és a benne rejlő ellentmondástól, ezáltal csak egyetlen egy indokra fog bivatkozni, a mely lehetetlenné teszi a néppárttal, hogy elfogadjon a javaslatot. A néppárt tudvalevőleg az újabb egyházpolitikai törvények revíziójának alapján áll, tehát nem szavazhat meg olyan javaslatot, amely ezek közé tartozik. A néppárt nem fogadja el a törvényjavaslatot.

Barabás Béla: A függetlenségi pártnak is régi törekvései közé tartozik az izlám vallás elismerése. Hibáztatja, hogy a törvényjavaslat indoklása az ottomán és magyar nemzetet összekötő érzelmi kapcsolat mellett főként a fegyverbarátságra hivatkozik, amelyek inkább önzés az alapja és nem olyan erős benne az erkölcsi tartalom.

Felveti a kérdést, nem volna e érdemes

— természetesen nem most, hanem a háború után — Mátyás király szétszórta könyvtárának kincseit mind visszahozni Magyarországra?

A főváros nemrégiben a Múzeum-körutat Mehmed szultán utjának nevezte el. Ez bizonyítja, hogy a magyar lélekben milyen mélyen gyökerezik a törökök iránt érzett barátság.

Elismerés hős fiainknak.

A városi közgyűlés.

Alig két órai tárgyalás alatt végzett Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap a közgyűlésre kitűzött ügyekkel, sőt elintézte az előterjesztett három interpellációt is.

Mindjárt a közgyűlés elején, mikor felolvasta a polgármester a legutóbb a besszarábiai határon lefolyt véres harcokról szóló táviratot, s rámutatott, hogy abban ismét a nagyrészen nagyváradi honvédekből álló 307. ezred hősiessé elszántsággal vett részt s tevékeny részese a fényes fegyverténynek, a közgyűlés tagjai zajosán megjelenezték derék fiainkat s elhatározták, hogy a város közönsége nevében táviratban üdvözlik őket.

A tárgysorozat egyes pontjainál különben alig volt felszólalás s minden nagyobb vita nélkül véget ért a közgyűlés.

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt a törvényhatóság tagjai közepes számmal voltak jelen.

A polgármester havi jelentésének előterjesztése után

Rimler Károly polgármester a besszarábiai harcokról szóló jelentést olvasta fel. Felemlítette, hogy a jelentésben kiemelt 307. honvéd gyalogezred nagyrészen a nagyváradi 4. honvédegységhez tartozó fiukból áll. Erre felhívja a törvényhatósági tagok figyelmét s indítványozza, hogy ez alkalomból a város közönsége nevében a közgyűlésből táviratilag fejezzék ki bátor katonáinknak köszönetüket és elismerésüket.

A polgármester előterjesztését hosszas éljenzéssel fogadták.

Schvarcz Izidor örömmel fogadja el az indítványt, de azon pótlást indítványozza, hogy a törvényhatóság Obrincsák István ezredesnek, a honvédség helybeli parancsnokságának is fejezze ki átírásban elismerését és köszönetét a legénységgel követett humanus bánásmódjéért.

A havi jelentést a polgármester és Schvarcz Izidor indítványával elfogadták.

*

Az igazoló választmány jelentését Kocsán János törvényhatósági bizottsági taggal való választásáról tudomásul vették.

Hlatky Endre főispán üdvözölte a törvényhatóság új tagjait s reméli és kívánja, hogy Kocsán János tudását a város érdekében ki fogja fejteni.

Az igazoló választmány jelentését a virilisek névjegyzékéről tudomásul vették.

A közigazgatási bizottságba dr. Adorján Ármint, dr. Adorján Emil, dr. Medvigy Gábor, dr. Miskolczy Barnát és dr. Moskovits Józsefet újból megválasztották.

A szakbizottságokban megüresedett helyekre a következőket választották meg: az igazoló választmányba: dr. Adorján Ármint, dr. Medvigy Gábor, dr. Molnár Imre, dr. Stokker József, Várnai Ferenc; — a kije-lő választmányba: dr. Adorján Emil, dr. Medvigy Gábor; — a bíráló választmányba: Harmathy Károly, Miskolczy Árpád, Rádl Ödön, Sulyok István; — a számonkérő-székhely: Frankó Endre, dr. Stokker József; — szépművészeti bizottságba: Kiss Dávid; — iparkutatási bizottságba: Szontágh Gusztáv; — fa- és fémipariskolai bizottságba: dr.

Adorján Emil; — a tejközpont ellenőrző bizottságba: Kocsán János; — a könyvtár bizottságba: Biró Márk.

A városi tanács előterjesztést tett Kágyi Lajos fogalmazónak a községi polgári bíraskodással való megbízása iránt.

Dr. Medvigy Gábor megemlékezik Kágyi Lajos 20 éves szolgálata alatt szerzett érdemeiről s indítványozza, hogy a törvényhatóság elismerését jegyzőkönyvében örökítse meg.

Az előterjesztést az indítvánnyal együtt elfogadták.

Az életszükségleti cikkek megállapítása.

Sorra került az állandó választmány javaslata a lakosság életszükségleti cikkekkel való ellátásáról és az árdragító visszaélésekről szóló kormányrendelet alapján igénybevehető kivételes intézkedések tárgyában.

Kiss Dávid a piaci mizériákat hozza fel. Sok a panasz úgy az eladók, mint a vásárlók részéről. A vasutól az eladókat bekísérik a piacra, ahol a vevők megrohánják, sőt az árúkat elveszik. Ez ellen tenni kell valamit.

Czeglédy Jeremiás a borkereskedők eljárását bírálja. Nem adnak az iparosoknak bőrt. A talpot összevágják s drágábban adják el. Kívánja, hogy a maximális árakat függesszék ki az üzletekben s kötelezzék őket, hogy mindenkinek adjanak bőrt.

Szabó Károly szintén a borkereskedők visszaéléseit sorolja föl s azok ellen megtorlást kér.

Balogh Döme kéri, hogy a tanács a szappan üzora ellen is tegyen intézkedést.

Rimler Károly rámutat, hogy ezeknek a bajoknak a megelőzését előzoza a miniszteri rendelet és ezt akarja a tanács javaslata is. Ma üres a piac, nem jönnek be az eladók. Kevés a rendőr, hogy megvédjék az eladókat a közönségtől. Mindent elkövetnek, hogy a vidéki eladókat visszacsalogassák.

A tanács javaslatait elfogadták.

*

Minden hozzászólás nélkül fogadták el a városi közigazgatási alkalmazottak háborús államségélyének megállapítása tárgyában előterjesztett javaslatot, — valamint a N. V. Vasut részvénytársaságnak a viteldijak újabb megállapítása iránti kérelmére vonatkozó jelentést; — az 1915. évi államségélyből a rendőrtisztviselőket és a rendőrelégénységet megillető ügyeletes szolgálati díjak kiutalványozásáról szóló jelentést; — a Rimánóczy Bélával, a villamosmű igazgatójával kötött szerződést; —

Réz Mihály iskola felügyelő-igazgató részére, az iskolaszéki jegyzői teendőik elvégzéséért az 1915. évre a tanács javasolta 500 korona díj kifizetését, de az 1913. és 1914. évekre nem javasolta az 500—500 korona kifizetését.

Gábel Jakab a javaslatot méltánytalanul tartja s indítványozza, hogy az 1914. évre is szavazzák meg az összeget.

Rimler Károly a tanács javaslatát ajánlja, amelyet el is fogadtak.

Balla Imre színházi felügyelő és Benkó Mihály színházi gépész felelősek a tanácsnak a drágasági pótlékok megtagadása ellen.

Többek hozzászólása után, a polgármester indítványára a felelősek érdemleges elintézését elhalasztották.

Néhány apróbb ügy elintézése után

az interpellációkra

került a sor.

Rimler Károly polgármester választott Szabó Károlynak a múlt közgyűlésen fuvardíj üzora tárgyában előterjesztett interpellációjára. A miniszteri rendelet szerint a fuvardíjakra nem lehet szabályrendeletet készíteni. A város megállapítja azokat az árakat, amiket a fuvarozásért felszámítani lehet, azt meghirdeti és átadja a kihágási bírónak,

ha feljelentések érkeznek hozzá magasabb fuvardij számítása miatt, azokat elbírálásánál és a kihágás elbírálásánál ezt tekintse irányadónak.

Tudomásul vették a választ.

Kiss Dávid a szegények ingyen fájának kiszolgáltatását sürgeti.

Balogh Döme a piaci mizériákra kér orvoslást.

A polgármester, illetve Gerő főkapitány választást tudomásul vették s a közgyűlés véget ért.

12000 koronás bűrlöpés.

Elfogták a tetteseket.

— Saját tudósítónktól. —

A nagyváradai rendőrség most nagyobb mérvű bűrlöpésnek jött nyomára, amelyek már huzamosabb ideje tartanak s csakis a rendőrség éberségének köszönhető, hogy a tolvajbanda tovább nem folytatja manipulációit. Mintegy 10—12,000 korona értékű nyersbőrt vittek el Klein Mór bűrkereskedő raktárából anélkül, hogy a tulajdonos a hiányt észrevette volna.

Dienes István és Bott György detektívek a Mokri-féle csizmalopási ügyben nyomoztak, amelyről a minap megemlékeztünk. A nyomozás folyamán gyanusnak tűntek fel előttük Velics János, Iszály Gergely és Rác János, akik hosszabb ideje foglalkoztak bőrelárusítással. Megállapították azonban, hogy az illetők nem a Mokri-féle, hanem egy másik, nagyobb méretű lopásnak a tettesei. A Klein-féle bűrkereskedéseit dézmálták már hosszabb idő óta. Előállították őket a rendőrségre, ahol beismerték a lopást.

Velics, aki most katona, a háború előtt kocsis volt Klein Mórnál s így ismerte a bőrraktár berendezését és a Löbl-gyár udvarán levő bőrszárítót. Elhatározta, hogy pénzt szerez magának, ha jó uton nem lehet, hamis uton. Ez bőrt lopott volt gazdájától. Cimborákat keresett és talált Iszály Gergely és Rác János személyében, akikkel együtt követte el a lopásokat. Különösen az előbbivel, Rác csak kétszer vett részt a lopásban, azonban istállóját más alkalommal is átengedte a lopott bőrök részére. Csaknem minden áldott este felkeresték a bőrraktárt és mindig megrakodva tértek haza. 20—30 darab nyers marhabőrt is elvittek magukkal egyszerre.

A bőrkön természetesen hamar tudadtak, mert ha nem is adták potomáron, de tudrágára sem tartották. Meglehet, hogy jóhiszeműen vették a bőrt, mert Velics, aki mindig hajnali időben vitte hozzájuk a bőrt, vidéki mézárósnak mondta magát.

A kapott pénzen különösen Velics és Iszály osztozkodtak, akik állandóan együtt követték el a lopást, azonban Rácnak is juttak mindig kisebb nagyobb összegeket.

November elejétől kezdve mintegy 12000 korona értékű bőrt loptak össze, amelynek legnagyobb részét el is adták. A megmaradt mennyiséget a rendőrség lefoglalta. Velicsék különben vigan éltek az utóbbi időben, szórták a pénzt, míg a rendőrség nyomára nem jött üzemüknek.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B.

Hosszu Vazul püspök meghalt.

Budapest, január 13. (Saját tudósítónktól.) Tegnap délután megdőböntő hír terjedt el a fővárosban. Hosszu Vazul lugosi görög katolikus püspök hirtelen meghalt. A haláleset okáról közlelbbi részletek nincsenek. Az orvosi vizsgálat szívszélhűdést állapított meg. A halál a püspöknek budapesti lakásán következett be. Hosszu Vazul Nagyváradon is sokan ismerték.

Többek között kebelbéli barátja volt Radu Demeter nagyváradai görög katolikus püspöknek. Hosszu Vazul 1866 ban szüle-

tett. 1898 ban balázsfalvi kanonokká nevezték ki. 1903 ban pedig b. e. Szmeceányi Pál nagyváradai megyés püspökkel, Radu Demeter görög katolikus püspökkel egy időben lugosi püspök ké nevezte ki a király.

A kinevezésnek megerősítő okmányai Rómából későn érkeztek meg úgy, hogy emiatt a már kitűzött püspöki felszentelést is el kellett halasztani. A felszentelésen Radu Demeter is közreműködött. — Az elhunyt püspök egy filozófiai propädentikát is írt. Halála részvétet keltett mindenfelé.

Gróf Tisza Istvántól kérnek jelöltet a bárándiak.

Az előértekezlet határozata. Justh János bárándi utja.

A bárándi kerületben a képviselőjelölt személyére még nem történtek meg a hivatalos megállapodások. A kerületben a mai nehéz időkhöz méltó nyugalom uralkodik. Párt szenvedélynek sehol semmi nyoma. — Minden községben a legmegfontoltabb körültekintéssel bírálják el az ügyet ezzel is mintegy dokumentálni akarják azt, hogy a magyar nemzet minden tekintetben egységes és hogy most pártpolitikai nézetek csak jelentéktelen mellék körülmények, a melyekkel nem engedik megzavartatni az egységes érzületet. A választó polgárság vezető férfiai teljes tudatában vannak annak, hogy akit ők most a parlamentbe fognak küldeni, csak rövid ideig fogja őket képviselni. Erre a rövid időre azonban olyan ember által akarják magukat képviseltetni, aki erősíti a nemzeti védelem ügyét és segítségére van a nemzetnek a törvényhozásban is.

Nadányi Gyula halála után gomba módjára támadtak a jelöltek s egymás után jöttek a jelöltek a fővárosból is. A bárándi kerületnek meg volt a saját jelöltje Szabó József személyében. Ez a jelölés azonban a fővárosi jelölések, vagy inkább jelentkezősek folytán odavezetett volna, hogy a választás egyhangú voltát zavarta volna meg.

Az országos függetlenségi párt nem akart jelöltet állítani, addig, míg nincs tisztában a bárándi kerület hangulatával. Nem akarta ugyanis biztos kudarnak kitenni a hivatalos jelöltet. Ezért Budapestről egy megbízottat küldtek ki a kerületbe, hogy tájékozódjék.

Justh János függetlenségi képviselő tegnap le is utazott a kerületbe és értekezett is az illetékes egyénekkal, aztán visszautazott a fővárosba. Hogy mivel fog beszámolni a központnak, nem tudni. Az azonban kétségtelen, hogy utazása legalább is nem érte el célját, mert annak alapján az országos párt nem ajánlhat jelöltet.

A bárándiak ugyanis a jelölt személyére nézve épen a fővárosi jelöltek miatt nem állapodtak meg. Ellenben határozni határoztak. A bárándiak határozata valóban meglepő volt, ami azonban minden tekintetben indokolt.

A kerület vezető férfiai egyhangulag kimondták, hogy **jelöltet nem állítanak, hanem küldöttséget alakítanak a választó polgárokból és egyenesen gróf Tisza Istvánhoz fordulnak. A miniszterelnököt arra ké-**

rik fel, hogy, mint aki legjobban ismeri a helyzetet, adjon, illetve ajánljon jelöltet a bárándi kerületnek.

Azt, akit Tisza István fog ajánlani, a kerület minden körülmények között meg is választja. A bárándiak küldöttsége rövidesen Budapestre utazik és pár nap múlva már meg is lesz a jelölt.

Ez a minden tekintetben páratlanul álló határozat az idők jele. Az eddig oly kitartó függetlenségi kerület egyszerre a kormány fejéhez fordul jelöltért, ami ugyan még nem jelenti a kerület eddig vallott elveinek feladását, de mindenesetre azt jelenti, hogy a kerületben gróf Tisza István politikáját ma helyesnek tartják és nem hazafias dolog mákerékkötőnek lenni akkor, mikor az egységes munkára feltétlenül szükség van.

A történetek után most már kétségtelen, hogy Bárádon egyhangú választás lesz, mert a munkapárt is csatlakozik a függetlenségihez és teljes erejéből fogja támogatni gróf Tisza István jelöltjét.

Hivatalos hus- és zseirarak egy hónapra.

A közvetlen fogyasztás céljait szolgáló kereskedelemben a 4291/1915. M. E. számú rendelet 2., illetve 5. § a alapján a városi tanács hozzájárulásával a rendelet 6. § ában biztosított jogrendnél fogva az 1916. évi január hó 16-ik napjától az 1916. évi február hó 15-ik napjával bezárólag terjedő érvénnyel a dísznózsirért, szalonáért és sertéshusért követelhető legmagasabb árakat a következőképpen állapítom meg: az olvasztott dísznózsir ára kilogrammonként 6 kor. 80 fill., a háj és egyéb olvasztott dísznózsir ára kilogrammonként 6 kor. 40 fill., a friss nyers szalonna ára kilogrammonként 6 kor. 20 fill., sózott, füstölt, paprikás, főzött szalonna ára kilogrammonként 6 kor. 60 fill., préseletlen tepertő ára kilogrammonként 4 kor. 20 fill., sertéshus ára 20 dkg. nyomtatékkal 4 kor. 80 fill., sertéshus ára nyomtaték nélkül kilogrammonként 5 kor. 20 fill., füstölt sertéshus ára kilogrammonként 5 kor. 70 fill., füstölt kolbász ára kilogrammonként 5 kor. 80 fillér. Dísznózsirt, szalonát és sertéshust fenti idő alatt ezen áraknál drágábban árusítani tilos. Aki e tilalmat megszegi, vagy e tilalomba ütköző üzlet megkötésénél bármely módon közreműködik, az, amennyiben eselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és a rendőri büntető bíróság az 1914. évi L. t. c. 9. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és hatszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel bünteti. Nagyvárad, 1916. jan. 12. Lukács Ödön, polgármester-helyettes.

Züllött gyermekek védelme az iparban.

Az alábbi levelet kaptuk: Elismerést érdemel a Tiszántúl a meleg érdeklődésért a gyermek védelem iránt, mert a gyermekek megmentése a kisipar révén lehetséges. Ősi, elismert igazság, hogy a gyermekeket a családban lehet leghathatósabban nevelni. Azon gyermekek részére, akik züllésnek indultak, akiket egy vagy más okból nem tudott családjok megmenteni a züllés fertőző családi neveléséről kell gondoskodni, tehát kell juttatni őket egy iparos családkörébe, ahol mesterséget tanuljanak, egyben a haza hasznos polgárává nevelődjenek.

Ime, meg van oldva a gordiusi eszmé, szinte felesleges több szót, több betűt pazarolni, ezt a kérdést már találóan megoldotta a Tiszántúl tegnapi számában. Sajnos mi, érdekelt iparosok, bár elismerjük a megoldás illetően helyes voltát, még nem találjuk megoldottnak a kérdést. Mi, akik évek óta kísérletezünk a tanonekérdés rendezésével, mi akik saját bőrünkön érezzük a tanonegy ügy bajait, tapasztaljuk, hogy a Nagyváradon lajstromozott átlag 1000 tanoncból 250 elzülnek, hogy az Ipartestület évente 7-800 tanoncot szegődött, de csak 4-500-at szabadít.

Mi látjuk, hogy a helyes és célravezető eszköz alkalmazásának elő feltételei ugyan csak hiányoznak. Ma az iparos a szerződés dacára sem rendelkezhetik tanoncával, ha évekig bajlódik egy tanonccal, a legnagyobb odaadással, elég egy rossz cimbora, hogy elesalja tőle, s a züllés útjára terelje. Az iparos tanácstalanul áll, ha egy szép napon a nagy gonddal nevelt tanonca, mesterségét csavargással cseréli fel. Joga van a tanoncot visszavezettetni, de lehet fizetni 5-10 koronát a visszavezetés költségére és nincs biztosítva, hogy a visszavezetett tanonc egy óra múlva nem szökik el ismét. Joga van folytatni a visszavezetést, amíg győzi türelmével, de főleg 5-10 koronákkal. Ez a tanonctartás legnagyobb baja, ez okból jut oly sok gyermek a züllés útjára, amíg ez az ok fenn áll, addig az orvoslásra, a züllött gyermekek sikeres megmentésére alig van remény.

Óhajtható volna, hogy a lap, mely melegen felkarolja azt a kérdést, bővebben foglalkozna ezekkel a sérelmekkel, amely sérelmek közt nem utolsó helyet foglal el az a sérelem is, hogy a tanonctartó iparosok százait nem mentesítik a katonai szolgálat alól, bár volna olyan fontos közérdek, hogy a jövő nemzedék ne maradjon ipari oktatás híján, a züllés útjára engedve, mint egy-egy bankvállalat, vagy fakereskedés, hogy ne maradjon tisztviselő nélkül. Erről és még sok más minket érdeklő dologról érdemes volna a sajtóban beszélni.

Ezidőszent legégetőbb kérdés, hogy mit történjen a züllés útjára tévedt gyermekekkel? Igen, oda kell adni őket kisiparosokhoz, elsősorban olyan iparosokhoz, akik ellátást is adnak a gyermeknek. Fel kell ruházni szülői jogokkal az iparost, hogy felelősséget és nevelje a gyermeket, a megszokott gyermek visszavezetését közérdeknek tekintessék, ami semmiesetre se terhelje az iparost költséggel.

Ha a próba-hét elteltével a gyermekeknek kedve van az iparjára, úgy a szerződés a gyermek a szülő akaratóból ne legyen felbontható, ez esetben a szülői jog eleve az iparosra ruházva.

Az esetleg szüleinel lakó tanonc ellenőrző könyvvel legyen ellátva, melybe bejegyzetessék mikor indult el a műhelybe, illetve mikor indult haza a műhelyből, minden indokolatlan késedelem szigorúan megtiltandó.

Am tere nyílna a Katholikus Nővédő Hivatalnak is, ellenőrizni a tanoncok ellátását, a velők való elbánást.

Az ellenőrzést minden tanonctartó iparos szívesen fogja látni.

Tehát a züllésnek indult gyermekek csak úgy volnának sikeresen megmenthetők, ha iparosokhoz adatnának és az iparos szülői jogokkal ruháztatnák fel. Ez pedig a jelenlegi törvények keretében volna keresztül viendő és ha nem volna lehetséges, úgy legalább az illetékes társadalmi tényezők foglalkozzanak e kérdéssel.

Nagy P. István.

HIREK

Ujságírók a Sajtószállásért.

Holnap, szombaton zajlik le az a nagy-szabású hangverseny, a melyet a nagyváradai sajtó rendez a Sajtószállás felépítésének költségei javára. A hangversenyen ének, zene, tánc, színelőadás, s mindaz szerepel, amiben a közönség tud gyönyörködni s nem fog unatkozni senki ezen az estén, mert minden egyes számnak különös a becsé. Színészek, színésznőkön kívül, akiket ismer a közönség, Palánkay Margit egy friss tehetség búzájával igyekszik hangulatot kelteni a nézők lelkében, mellette kiváló érdeklődésre tartanak számot Patzko Aladárné énekkiskolaja növendékeinek bájos énekszámai is. Vészi Margit háborus meglátásairól ad elő, s Szávai Gyula felolvasása is nagy élvezetet fog szerezni azoknak, akik ott lesznek. Valószínű, hogy ezen a hangversenyen a bevétel egyenrangú lesz az erkölcsi sikerrel.

Hogy a hangversenynek ritka előkelő közönsége lesz, arra nézve már a rendezőségnek meg van a teljes biztosítéka. A művészest rendezősége nevében Fehér Dezső, Sas Ede szerkesztők és Pásztor Ferenc bankigazgató tegnap tisztelegtek társadalmunk legkiválóbb notabilitásainál: gróf Széchenyi Miklós és Radu Demeter püspököknél, dr. Miskolczy Ferenc és Hlatky Endre főispánoknál, Rimler Károly polgármesternél, Obrincák István ezredésnél és Kun Örnagy állomásparancsnoknál, hogy őket az este meghívjuk. A meghívottak a legnagyobb előzékenységgel fogadták a meghívást és meg is ígérték megjelenésüket. A katonai parancsnokságok azt is szívesen ígérték meg, hogy napiparancsban közlik a rendezőség meghívását a helyőrség összes fegyvernemének tisztikarával és önkénteseivel, ami az este már magában fényes közönséget biztosít.

Vészi Margit tegnap este a következő táviratot küldte a Sajtószállás művészestéje rendezőségének:

Pénteken este érkezem. Kollegiális üdvözléssel

Vészi Margit.

A nagyváradai ujságírók kitűnő vendégüket testületileg fogadják.

* **A Pénzügyi Központ Bihar-megyei fiókja Nagyváradon.** A Pénzügyi Központnak, mint értesülünk, Nagyváradon is lesz fiókja a „Pénzügyi Központ Bihar-megyei fiókja” címen. Mint értesülünk, az itteni fiók február elején gyűlést tart Nagyváradon, amelyre nézve dr. Hoványi Géza ország. képviselő már megindította az előkészületeket.

* **A nagyváradai honvédek üdvözlése.** A hadvezetőség által a besszarábiai harcokról kiadott jelentésben ismét megemlékezik a nagyváradai honvédek hősi küzdelméről és kiváló bátorságáról, amelynek jelentékeny része van az oroszok heves támadásának visszaverésében. A polgármester indítványára Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnapi közgyűlésében halálával adózott derék honvédeinknek s felhatalmazta a polgármestert, hogy derék fiainkat távirati úton üdvözlje. Rimler Károly polgármester még a közgyűlés alatt eleget tett a törvényhatóság határozatának s a következő táviratban üdvözölte vitéz honvédeinket:

A 307. honvédgyalozezred parancsnokának
189. számú Tábori posta.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának tagjai a mai megtartott közgyűlésén örömteli lelkesedéssel vették tudomásul, hogy a mi derék fiaink, az oly sok dicsőséget aratott nagyváradai és biharmegyei honvédek a besszarábiai fronton ismét különösen kitűntették magukat és Höfer altábornagy jelentése szerint hat ízben verték diadalmasan vissza az ellenség támadását. Hálátel szívvel, büszkén köszönti a város törvényhatósága a mi hős honvédeinket, akik oly sok dicsőséget szereztek Nagyvárad városának.

A közgyűlés megbízásából fogadja Parancsnok ur igaz üdvözlését e fényes haditény alkalmából és méltóztassék ezrede tisztikarának és legénységének a mi hálátel köszöntésünket átadni.

Rimler,
polgármester.

* **Dr Fráter Imre gyászja.** Érendrédi és eszékalyi Fényes Endréné, szül. ippói és érkeserői Fráter Ilona folyó hó 18-án 65 éves korában elhunyt. Temetése 15-én szombaton délelőtt 11 órakor lesz a Lukács György-utca 8. szám alatti gyászszobából. Az elhunyt urnóiban Fényes Barna százados édesanyját, dr. Fráter Imre testvérét gyászolja. A család a következő gyászjelentést boesajította ki:

Érendrédi és eszékalyi Fényes Endre, mély fájdalommal tudatja, hogy forrón szeretett felesége érendrédi és eszékalyi Fényes Endréné, született ippói és érkeserői Fráter Ilona életének 65 ik, házasságának 46 ik évében, folyó hó 13 án reggel 8 órakor egy heti szenvedés után elhunyt. Drága halottunkat folyó hó 15 én szombaton délelőtt 11 órakor fogjuk Lukács György-utca 8. szám alatti gyászszobánál a református egyház szertartása szerint tartandó ima után a váradolási temetőben örök nyugalomra helyezni. Nagyvárad, 1916 január 13. Béke poraira, áldás emlékére! Serena férj. dr. Poynár Ernőné Lenke férj. dr. Konrad Ernőné, Barna, Ötön gyermekei Dr. Poynár Endre, dr. Konrad Ernő vejei. Fényes Barnáné szül. Nadányi Rózsa, dr. Fényes Ödönné szül. Leszkay Emmy menyjai Buthy Ellyke, Konrad Andor, Konrad Alice, Konrad Annie, Fényes Katóka unokái. Fráter Zoltán, Fráter Etelka férj. öz. Szabó Kálmáné, Fráter Erzsébet, Fráter Gizella férj. Sebetic Raimundné, dr. Fráter Imre testvérei. Öz. Móritz Vincéné szül. Lonovics Karolina, Fráter Zoltán szül. Borbola Johanna. Baróthy Béláné szül. Lonovics Hella, dr. Fráter Imréné szül. Jelentsik Erzsébet, öz. Fráter Istvánné született Kiss Ilona sógornői, Sebetic Raimund sógora.

* **Adomány a Vörös-Keresztnek.** Dr. Hoványi Gyula jogtanár 10 koronát adományozott a Vörös-Kereszt Egyesületnek új évi üdvözlés megváltása címén.

*** Molnár Kálmán dr. híradása az orosz fogságból.** A Przemysl-ben fogságba esett Molnár Kálmán dr. egri érseki jogliceumi tanár, Molnár Imre dr. ny. jogtörő fia, a *Tábori Ujság* volt szerkesztője Zadonszkból értesítette szüleit a következő levélben:

Kedves apám, egészséges vagyok, nem hiányzik semmim. Itt gyönyörű a tél, mi azonban jól el vagyunk látva mindennel s jól bántanak velünk. Még egy hét s itt van a nagy ünnepek már másodizban. Kívánok minden jót, kellemes ünnepeket. Kérek gyökörből leveleket. Ferencről még mindig semmi hír. Az orosz ujságokból mi egészen jól vagyunk tájékozva a helyzetéről. Kezeit csókolja

Kálmán.

*** A hivatás halottja lett egy irgalmas nővér.** A ferenczendi apácák-nak halottjuk van. Gebhardt Philoména tifusban elhalt. Karácsony szent ünnepe előtt sok beteg, tifuszos gyermek volt a gyermekkórházban s a kedves nővér nagy szeretettel ápolta a kis betegeket. A napokban egy gyermektől megkapta a tifuszt s meghalt. Negyvenegy éves volt a hivatásának áldozatul esett irgalmas nővér, életének több mint felét betegápolásban töltötte el. Bajorországból származott s Nagyváradon másfél év óta ápolta betegeket. Előbb Brassóban és Hódmezővásárhelyen működött. A boldogultat szombaton délután háromnegyed 9 órakor temetik a gyermekkórházból.

*** A Katholikus Nővédelmi Hivatal** felhívja a munkatársak figyelmét, hogy a meghívón jelzett helyen és időben fogja a vezetőség a jövő hétfőn kezdődő új munkarendet átadni, tekintettel arra, — ami bizonyára örömmel tölti el a jó ügy munkásait — hogy más hölgyek is jelentkeztek a nemes munkára.

*** A sabóci polgármester fia.** A boldogtalan Szerbiának ideszakadt kis fiacskája reszket egy lülvárosi kertészetben. Nem Szerbiáért, hanem az apjéért. A fiú: Erakovits Ottó kertészinas, az apja pedig Erakovits Dragity, Sabác egykori polgármestere. Eredetileg Németországba akarta küldeni fiát, de a belgrádi magyar-osztrák konzul rábeszélésére Budapesten helyezte el s ott egy kalapgyárban tarult. Közben kiütötte a háború, a fiú nem tudott hazamenni, nem bírta a nehéz munkát s így kertészetbe adták, ahol most is van. Szorgalmas, derék fiú, jól beszél magyarul s nagyon szereti új hazáját.

— Ők kezdték, mondja a kis Erakovits, s miért támadtak? . . . Most ennek a levét isszák meg. Én sajnálom őket, sajnálom, de előre lehetett látni, hogy így lesz. Csak az apámat szeretném látni, de nem tudom, hol van.

Erakovits Ottó, aki gyakran volt apjával Pasicnál, ennek belügyminisztersége idejében, most égő aggodalommal várja a híreket apjáról és sorsáról. Valószínű, hogy a józan apa, Erakovits Dragity, aki Pasicnak sokszor megmondta, hogy nem vezet jóra a politikája, már visszatért Sabácba s hamarosan követheti apját a fiú, aki nagyon megszerette Magyarországot.

*** Aki nem jelentette be gummikészletét.** A rendőrség a múltkoriban elrendelte a gummikészletek bejelentését. — Stern Jakab bádognak is volt nagyobb gummikészlete, azonban bejelentését elmu-

lasztotta. Kolontáry János rendőrfogalmazó, aki tudomást szerzett a dolgról, lefoglalta az eltitkolt gummikészletet és a felvett jegyzőkönyvet beterveztette az ipari kihágási bírósághoz, amely bizonyos enyhítő körülményeket tekintetbe véve, 50 korona f6- és 50 koronára mellékbüntetésre ítélte el Stern.

*** Ajánlatot tesznek a bakkancs javításra a cipészek.** A *Tiszántúl* akciója következtében a kisiparosok elérték, hogy a haretérről hazaküldött ócska bakkancsok kijavítására a telep parancsnoksága készséggel módoszatot nyújtott. A cipész kisiparosok képviselőjében megjelent *Morgenstern* Lajos mester s megnézte a néhány százezernyi bakkancsot, kérdéseket tett az árakra, s ennek eredményeképpen szombatra gyűlést hívott össze, ahol a szakma vállalkozóbb szellemű tagjai határoznak afelett, hogy milyen ajánlatot adnak be. Ők nagyság szerint kívánják számsítani a javításokat s ily értelemben tesznek ajánlatot. Itt említjük meg, hogy a cipésziparosoknak az a mozgalma, amelyet *Ujlaki* István indított, sikerhez közeledik, mert rájöttek az illetékes hatóságok, hogy egy ármaximáló rendelet érkezett a kereskedelmi minisztertől 1915 augusztusában s azt ceapán végre kell hajtani a hatóságoknak, ami most meg fog történni.

*** Enyhe telünk lesz.** Valami kis telünk már volt, mutatónak, hogy milyen lehetne egy igazi tél. Fagyott, havazott s a fa ára feljebb ment. Aztán enyhébb lett az idő, január elején meg éppen koratavaszi, a hőmérséklet feljebb szállott, a fa ára is. Január nyolcadika volt a kritikus nap, akkora jószoltak jó nagy fagyást az időpróféták. A hőmérséklet tényleg lejjebb szállott egy keveset, a fa ára azonban feljebb. Most ujhold van, a hold szarva lassan elfogy s ez enyhe időjárás jele, telik a hold s a fa ára is emelkedik. Enyhe lesz a tél, ha fel is fagyott, már nagy hidegekre nem számít a nepbit, hiszen mindössze egy hónap még a tél s talán a végén lesz hóvihár, fagy, de a veszedelmesebb részen most haladunk át, mi közben a fa ára megy feljebb, de fa nincs. Ne is legyen tél, a szegény embernek kevés a fűtőanyag, olyan magasan áll a fa ára, hogy arra a szegény ember fel se tud nézni. Miközben e sorokat írjuk, a fa mesebeli anyaggá változott. Beyszer volt, hol volt, hol nem volt, volt egyszer fa is . . .

*** Tudnivaló a hadiárvról.** Mivel a nagyváradai Kath. Nővédő Egyesület vezetősége már kapott sürgető felszólítást az árvról, a következőket közli tudomásulvétel végett: A vezetőség érintkezésbe lépett egy városi, mint a megyei árvaszékkel és azt a felvilágosítást kapta, hogy a városi árvaszék senkit se tudott elhelyezni örökbe, nem mintha nem jelentkeztek volna jószívű családok, hanem mert az anyák nem akarják kiadoi gyermekeiket részint szeretetből, részint a hadisegély élvezete miatt. A városi árvaszék 125 elhelyezett hadiárvról 116 az anyjánál maradt, a többi a nagyszülőknél, vagy a rokorságnál. A megyei árvaszék csak alig néhányat tudott elhelyezni, de mégis remélhető, hogy segítségével a feladat könnyebben lesz megoldható. Tehát ezen okok késleltetik az elhelyezést.

*** Üvegcserepek a járdán.** Különös, hogy a háborús idő alatt több üveg törik, mint a békében. Nem a kávéházak üvegpotharait értjük, mert ott ma nem igen ütögetik oia a pezsgős-boros poharat a falhoz, hanem az utcát, ahol mindannyian járunk drága, — de milyen drága! eipönkkel. Két helyen tele van a járda üvegtörmelékkel, mint olvasónk jelentik a Zöldfa-utcán a Csillag gyógytárral szemben levő

tulso járdán és a Széchenyi téren a jobb oldalon. A rovidlátók abban a tévhitben vannak, hogy az üvegeket a suszter inasok törik szét s ilyen módon gyorsítják az amugy is rohamosan szétszakadó talpak kopását s helyükadását. Szó sinek róla, alakokat vágott ki a szél, gyerek kezéből csuszott ki a literes üveg s széttört az aszfalton, ügyetlen asszony kosarából esett ki a tejeles üveg, ezeknek darabjai csillognak az aszfalton, s a háztulajdonosok a háboru örve alatt nem separtetik le ezeket a eipőszabdáló üvegcserepeket. Olvasónk, kik panaszkodnak, jól teszik, ha figyelmeztetik kötelességeikre a banyag háziurakat, hogy a járdákat separtassék le, ha pedig nem teszik szóljanak a legközelebbi rendőrnek. Elvégre nem kellemes, ha üvegcserepek ropognak talpunk alatt.

*** Külön békét fog kötni Franciaország,** mert a mellfüző ipar terén teljesen legyőzte Rosenzweig Róza mellfüző salon tulajdonos, ugy az elegáns és finom kivitelben, mint az olosó árakkal dacára az anyag drágulásának. Reklam fűző K 6— Haskötők K 3' tól. Leibehenek saját árban. Rosenzweig Róza. Szalárdi u. 9.

*** Családi rum** vaníliaival vagy ananász izzel literje K. 3'80. Mindenféle likör essentiák 1 üveg 60 fill. Cognac legkiválóbb minőségben. Tejkivonat 4 literre való K. 1'20. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi-ut. 7/B.

*** A Csillag gyógyszerár** mai hirdetésében a *Pedikrol*, *Liszka-víz* és *Droguinal* mindenkit érdekelt.

*** Zsuzsi kisasszony** a Rákóczi-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Sima Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszűnik kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborús lemez újdonások. Hangszerek hegedűk, gramafonok eladása és javítása olosóárban. Hír különlegességek.

*** Köhögés, hurut, rekedtség, elnyálkásodásnál** használjon kizárólag Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

Egy középkori intelligens nő keres házvezetőnői állást, helyben vagy vidéken házvezetésben jártas. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

*** A Biharmegyei Takarékpénztár** értesíti t. ügyfeleit, hogy az 1915. évi 6%-os harmadik hadikölcsön szabad végleges kötvényei az intézet pénztáránál ma naptól kezdve kiszolgáltatók.

CIPÓ

ujdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

*** A legjobb, legkedveltebb,** legolcsóbb, szerzési forrás! Teát, rumot, csokoládét, szardíniát, szalámit, sajtot, kakaót, szaloncukrot, Kugler, Gerbeaud bombont. Mindez a legelőnyösebb árban ASZÓDYNÁL, akinek Kossuth-utcai és Rákóczi-uti üzleteiben nagy szaloncukorka vásár van. ASZÓDY féle híres 8 féle zamatu pörkölt kávé, legnépszerűbb tea, a Sas passagebeli külön hátkonzerv üzletben az összes fajtu pácolt halak amelyek a húst pótolják azonkívül mindenféle nemű kiválóan finom édességek kaphatók. Katonai postaládákat és haretéri dobozokat az üzletben megtöltetnek.

Hirdetmény.

A temesvári cs. és kir. katonai parancsnokság 53378—1915 számú átirata alapján közhírré teszem, miszerint a cs. és kir. Hadügyministerium tengerészeti ügyosztályának folyó évi december hó 16 án kelt P. K./M. S. 4499. számú rendelete folytán a haditengerészet legénységi állománybeli rokkantjai, valamint a jelenlegi háboruban elesett legénységbeli személyek özvegyei és árvái számára a haditengerészetnél e célra

gyűjtött összegektől, saját segélyalap létesítetett.

Igényt erre esupán a jelenlegi háboru rokkantjai, özvegyei és árvái tarthatnak. Kivételesen elesett (eltűnt, hadifogságba jutott) legénységi személyek hozzátartozói is részesíthetők, de csak egyszeri támogatásban, míg a rokkantak, özvegyek és árvák részére az alap nagyságához képest állandó segély állapítható meg.

Az illető kérvények szegénységi bizonyítvánnyal és családi értesítéssel, elesettek özvegyei és árváinál a halotti bizonyítvány-

nyal szerelendők fel, s a politikai hatóság által az illetékes katonai nyilvántartási hatóság útján a cs. és kir. hadügyministerium tengerészeti ügyosztályához Wien III. küldendők be.

A kérvényező részére érdemességéhez képest állandó segélyként 60—360 korona, egyszeri segélyként: 200 koronáig terjedő összegek állapíthatnak meg.

Indokolt kérelem esetén az állandó segély helyett az évi segély kétszerese végleges kielégítésként adható meg.

A megállapított segélyre vonatkozó igényjogosultság fennállása ha egyéb utasítás nem történt minden harmadik esztendőben újból igazolandó.

Felhívom tehát mindazokat, akik az itt eladottak alapján a megjelölt segély alapból esupán egyszeri avagy állandó segélyre igényt tarthatnak, hogy ezen segély elnyerése iránti kérvényüket a szükséges mellékletekkel felszerelve a város tanácsa katonai ügyosztályánál (Városháza II. em. 29. számú szobában) mielőbb nyújtsák be.

Nagyvárad, 1916 január 7.

Eleméry Ferencz
katonai ügyi tanácsnok.

NAGYVÁRAD VÁROS		
VILLAMOS MŰVE		
IRODA ÉS RAKTÁR:		
TELEFON 514.	NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.	TELEFON 514.
◆	<p>Értesítjük a m. t. közönséget, hogy a</p> <p>WOLFRAM LÁMPÁK</p> <p>ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk. Egész éjjel ügyeletes szolgálat. Költségvetések ingyen. Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését. Csillárok, izzólámpák állandóan nagy választékban kaphatók. Villamos motorok 1/4 lóerőtől minden nagyságban.</p>	◆
Főszerelő telefonja 55.		Főszerelő telefonja 55.

Vállalkozót keresek a gádorosi plebánia-lak újból építésére. — Költségvetés és tervrajz megtekinthetők, ajánlatok benyújthatók:

NYIRI ISTVÁN róm. kath.
lelkésznel Gádoroson.
(Békésmegye) február 1-ig.

Nagyváradfi fióközletek:
Kossuth-utca 5. Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradfi fióközletek:
Kossuth-utca 5. Gyárépület
Rákóczi-ut 2. Bazárépület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a téli saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR r. t.
fióközleteiben.

Bizalmunkat az összes kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedvelték.

50 fióközlet az ország összes nagyobb városaiban.